

UDK 677.052.48.3/.5

TARKIBLI DISKRETLOVCHI BARABANCHА TISHLI GARNITURASI TEBRANISHLARINI UNING PARAMERTLARIGA BOГ'LIQLIGI TAHLILI

PhD, dotsent., Urakov Nuriddin Abramatovich

Talaba. Jumanazarova Sitora Shonazar qizi

Termiz muhandislik-texnologiya instituti

Tavsiya etilgan diskretlovchi barabancha tishli garnituralari qayishqoq vtulka orqali uning valiga o'rnatilgan. Bunda tishli garnitura 3ta bir xil qismlarga bo'lingandir. Buning natijasida har bir tishli garnitura pilta tolalari bilan ta'sirlashganda ham aylanma, ham vertikal yo'nalishlarda tebranadi. Ushbu tebranishlar aylanishlar amplitudalari juda kichik bo'lsa ham, tolalar to'g'rilanadi va parallelashiga olib keladi. Shuning uchun diskretlovchi barabanchalarni vertikal tebranishlarini tahlili muhim hisoblanadi. [1].

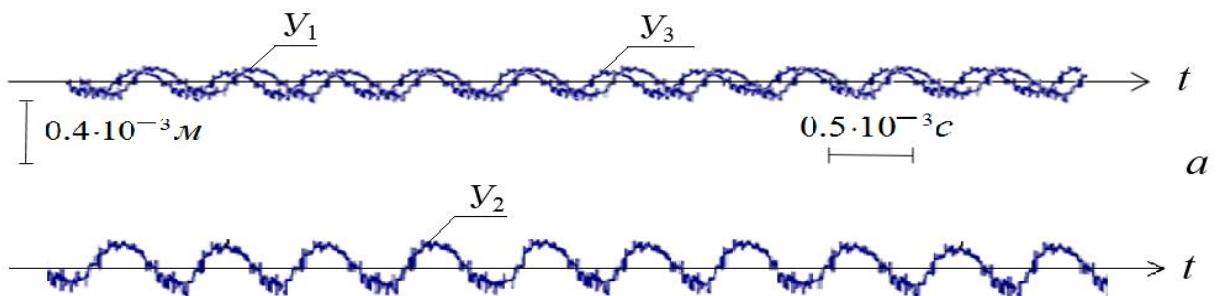
Diskretlovchi barabancha tishli garnituralarini tebranish qonuniyatlarini olish uchun keltirib chiqarilgan ifodali sonli yechimini har bir tishli garnitura uchun alohida amalga oshirildi [2]. Hisoblash parametrlarining quyidagi qiymatlarida amalga oshirildi:

$$m_2 = (1.2 \div 1.8) \cdot 10^{-2} \text{ кг}; \quad n_d = (6.0 \div 7.5) \cdot 10^{-3} \text{ айл/мин};$$

$$F_1 = (12 \div 24) cH; \quad F_0 = (2.3 \div 4.5) cH; \quad \delta F_1 = (0.25 \div 0.65) cH;$$

$$c = (0.08 \div 0.35) \cdot 10^3 H/m; \quad \epsilon = (1.3 \div 2.5) Hc/m;$$

Olingan qonuniyatlarda diskretlovchi barabancha har uchchala tishli garnituralari vertikal siljish qonuniyatları alohida belgilandi (1-rasm, U_1 , U_2 , U_3 , grafiklari). 1-rasmda tavsiya etilgan tarkibli diskretlovsı barabancha tishli garnituralarini vertikal tebranish qonunlarini texnologik va yuritgich aylanish chastotasiga bog'liqligi keltirilgan. [3]. Olingan qonuniyatlar tahliliga ko'ra diskretlovchi barabancha o'rta qismidagi tishli garniturani tebranish amplitudasi qachon chetki tishli garnituralar tebranishlari amplitudalaridan (15÷20)% gacha yuqoriligi aniqlandi. [4]. Buning asosiy sababi $F_2 = 1.2F_1 = 1.2F_3$ qilib olinganligi, ya'ni o'rtadagi tishli garnituraga ta'sir qiluvchi texnologik qarshilikning kattaligi hisobidir. [5].

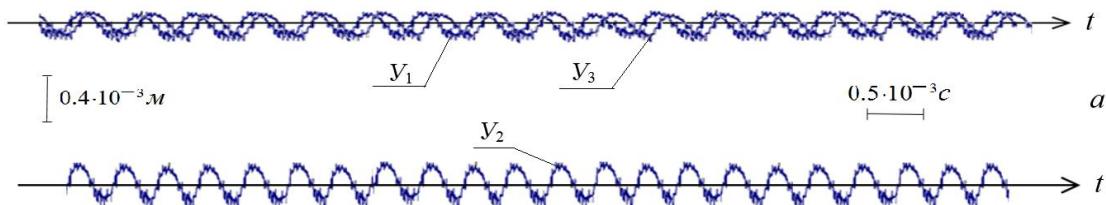

$$F_n = (12 + 2.3 \sin \omega t \pm 0.25) cH; \quad c = 0.25 \cdot 10^3 \text{ N/m};$$

$$n_d = 6 \cdot 10^3 \text{ ayl/min}; \quad \epsilon = 2.5 \text{ Ns/m};$$

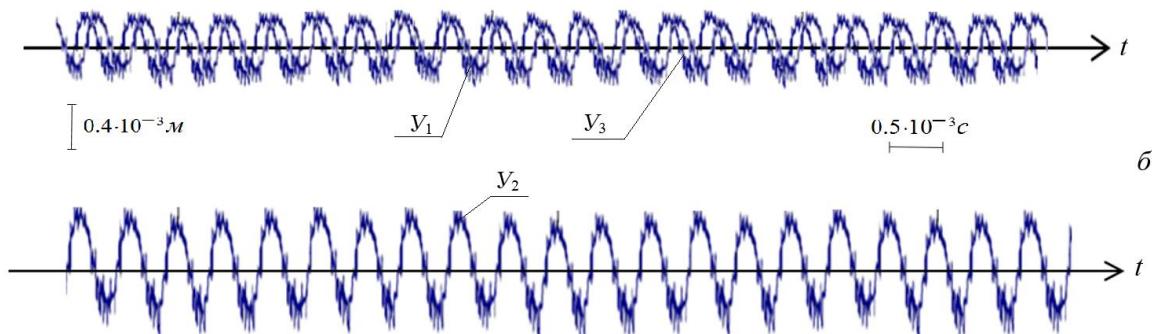
1-rasm. Tavsiya etilgan tarkibli diskretlovchi barabancha tishli garnituralarining vertikal tebranish qonunlarini texnologik va yuritgich aylanish chastotasiga bog'liqlik qonuniyatlari keltirilgan

Chunki o'rta zonada pilta tolalari zichligi yuqoriroq bo'ladi. Ta'kidlash lozimki, U_1 , U_2 , va U_3 , larning tebranish amplitudalari garnituralar o'rnatilgan rezinali vtulkalarining chiziqli bikrlik koeffitsiyentlariga ham bog'liq bo'ladi. 1-rasmdagi qonuniyatlardan ko'rinish turibdiki, texnologik qarshilikni ortishi bilan tishli garnituralarning tebranish amplitudalari ham mos ravishda ortib boradi (1-rasm, a,b,v-grafiklar). Ularning tebranish chastotalari barqaror harakat vaqtida yuritgichning aylanish chastotasiga deyarli mos keladi. Bunda tebranish chastotasing qiymati $1.22 \cdot 10^2$ Gs ga teng bo'ladi. Mos ravishda yuritgich aylanish chastotasi $7.5 \cdot 10^3$ ayl/min gacha orttirilganda, tishli garnituralarning tebranish chastotalari proporsional ravishda ortadi va $1.42 \cdot 10^2$ Gs ga teng bo'ldi (2-rasm, a,b,v-grafiklar). Bunda diskretlovchi barabanchani har uchchala tishli garnituralarini tebranish amplitudalari qiymatlari ta'siri deyarli o'zgarmaydi.

$$F_n = (12 + 3.35 \sin \omega t \pm 0.25) cH; \quad c = 0.25 \cdot 10^3 \text{ N/m};$$

$$n_d = 7.5 \cdot 10^3 \text{ ayl/min}; \quad \epsilon = 2.1 \text{ Ns/m};$$

$$F_n = (18 + 3.35 \sin \omega t \pm 0.45) cH; \quad c = 0.25 \cdot 10^3 \text{ N/m};$$

$$n_d = 7.5 \cdot 10^3 \text{ ayl/min}; \quad \epsilon = 2.1 \text{ Ns/m};$$

2-rasm. Tavsiya etilgan tarkibli diskretlovchi barabancha tishli garnituralarining vertikal tebranish qonunlarini texnologik va yuritgich aylanish chastotasiga bog'liqligi keltirilgan

Lekin o'rta qismdagi tishli garniturani tebranish qamrovi, $F_2 = 12 \cdot F_1$ bo'lagi uchun tebranish qamrovi qiymatlari kattaroq bo'ladi. Mos ravishda $\Delta Y_1 = \Delta Y_3$ ning qiymatlari $0.485 \cdot 10^{-3} \text{ m}$ dan $1.42 \cdot 10^{-3} \text{ m}$ gacha nochiziqli qonuniyatda ortib boradi. Qayd etish lozimki, o'rtadagi tishli garnitura tebranishlarining qamrovi qiymatlari mos ravishda $F_1 = (12 + 2.3 \sin \omega t \pm 0.25) \text{ sN}$ bo'lganda ΔY_2 qiymatlari $0.138 \cdot 10^{-3} \text{ m}$ dan $0.79 \cdot 10^{-3} \text{ m}$ gacha chiziqsiz qonuniyatda ortib boradi. [6].

Texnologik qarshilik $F_1 = 24.0 \text{ sN}$ bo'lganida ΔY_2 qiymatlari $0.54 \cdot 10^{-3} \text{ m}$ dan $1.62 \cdot 10^{-3} \text{ m}$ gacha ko'payib boradi. Tajribaviy tadqiqotlar natijasiga ko'ra tishli garniturani vertikal tebranishlari, shuningdek, garnitura tishlarining o'zaro farqi $(1.0 \div 1.2) \cdot 10^{-3} \text{ m}$ dan oshmasligini ta'minlash uchun yuritgich aylanish chastotasi $(7.0 \div 7.5) \cdot 10^{-3} \text{ ayl/min}$ oralig'ida tanlash maqsadga muvofiqdir. Lekin amortizatorning bikrligini mos qiymatlarini tanlash hisobiga p_d qiymatlarini $(10 \div 12) \cdot 10^3 \text{ ayl/min}$ gacha ortishi mumkin bo'ladi.

Foydalilanigan adabiyotlar ro'yxati.

1. Juraev, A., and N. Urakov. "DEVELOPMENT OF DESIGNS AND JUSTIFICATION OF THE PARAMETERS OF A SCRETTING DRUM WITH A DAMPER OF A SPINNING MACHINE." *Science and innovation* 1.A4 (2022): 231-239.

2. Juraevich, Juraev Anvar, and Urakov Nuriddin Abramatovich. "DEVELOPMENT OF DESIGNS AND JUSTIFICATION OF THE PARAMETERS OF A SCRETTING DRUM WITH A DAMPER OF A SPINNING MACHINE." *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal* 10.5 (2022): 1093-1101.

3. Urakov, Nuriddin Abramatovich, Anvar Djurayevich Djurayev, and Saloxiddin Zununovich Yunusov. "METODIKA OPREDELENIYA KRITICHESKOY SKOROSTI DISKRETIZIRUYUSHEGO BARABANCHIKA PNEVMOMEXANICHESKOY PRYADILNOY MASHINI." *Molodiye ucheniye-osnova budushego mashinostroyeniya i stroitelstva*. 2014.
4. Djurayev, A. D., Urakov, N. A., Mirzayev, O. A., Almardonov, O. M., & Usmanov, X. S. (2021). ANALIZ NAGRJUJENNOSTI PITAYUSHEGO SILINDRA V UZLE PITANIYA PRYADILNIX MASHIN. *Universum: texnicheskiye nauki*, (12-3 (93)), 48-53.
5. Djurayev, A. D., Murodov, T. B., Matismailov, S. L., Mirzayev, O. A., & Urakov, N. A. (2020). Diskretiziruyushiy barabanchik dlya pnevmomexanicheskix pryadilnix mashin. *Patent na izobreteniye, № IAP06301*, 30.
6. Djurayev, A. D., Mirzayev, O. A., Urakov, N. A., & Umarov, R. I. (2019). Pitayushiy silindr pryadilnogo ustroystva. *Patent na izobreteniye, № IAP05854*, 7.